

Gorzów Wlkp., dnia 21 grudnia 2012 r.

PS-VII.431.4.3.2012

Pan
Krzysztof Makarowicz
Przewodniczący
Powiatowego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności
w Zielonej Górze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6c ust. 2 pkt 1 i 2, w związku art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /tj. Dz. U. z 2011r., Nr 127, poz. 721 z późn. zm./ oraz § 2 i § 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2008r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych /Dz. U. z 2008r., Nr 53, poz. 323/, upoważnieni pracownicy Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w okresie od dnia 24 września 2012r. do dnia 12 października 2012r. przeprowadzili kontrolę doraźną w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze.

Przedmiotem przeprowadzonej kontroli doraźnej było sprawdzenie prawidłowości stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w 2012r.

Celem kontroli doraźnej było zbadanie:

- 1) organizacji pracy podmiotu kontrolowanego,
- 2) terminowości rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w badanym okresie czasu w tym przyczyn niedotrzymywania ustawowych terminów załatwienia sprawy,
- 3) prawidłowości określania okresu ważności wydanych orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

W związku z ustaleniami kontroli, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana w dniu 7 grudnia 2012r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne. Proszę o zapoznanie się z jego treścią, a także realizację uwag i zaleceń pokontrolnych w nim zawartych.

W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia w funkcjonowaniu Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze.

Obowiązujący w Powiatowym Zespole podział obowiązków pomiędzy poszczególnymi pracownikami jest sprzeczny ze standardami postępowania w sprawach orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności oraz z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności /Dz. U. z 2003r. Nr 139, poz. 1328 z późn. zm./.

Wstępnej kontroli formalnej wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności dokonuje jeden pracownik administracyjny wspomagany przez Sekretarza Zespołu, natomiast obowiązek ten ciążyć powinien na Przewodniczącym Zespołu, co podkreślano było na szkoleniach członków powiatowych zespołów, na których Przewodniczący Powiatowego Zespołu w Zielonej Górze również był obecny.

Przydziału wpływających wniosków na uprzednio ustalone posiedzenia składów orzekających dokonuje Sekretarz, co jest niezgodne z § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania (...), nakazującym Przewodniczącemu wyznaczanie składu orzekającego rozpatrującego wniosek o wydanie orzeczenia.

Obowiązki Przewodniczącego Zespołu Zielonogórskiego w toku postępowania orzeczniczego ograniczają się do dekretacji wpływających podań poszczególnym pracownikom jednostki, akceptacji terminów posiedzeń składów orzekających ustalonych przez Sekretarza PZON oraz podpisywania zawiadomień o niezałatwieniu sprawy w terminie

i o posiedzeniu składu orzekającego. Jest to niezgodne z § 19 ust. 5 rozporządzenia w sprawie orzekania (...), zgodnie z którym przewodniczący powiatowego zespołu reprezentuje zespół na zewnątrz i organizuje jego pracę administracyjno-biurową.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze realizując zadania orzecznicze w III kwartałach 2012 roku przyjął 5699 wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. 4991 (87,5 % ogółu) wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności w badanym okresie czasu rozpatrzonych zostało po terminie miesiąca kalendarzowego, z czego w ok. 18 % spraw przyczyna opóźnienia leżała także po stronie wnioskodawców, spowodowana była przyczynami określonymi w art. 35 § 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego /tj. Dz. U. z 2000r. Nr 98 poz. 1071, z późn. zm./.

Okres oczekiwania na rozpatrzenie wniosków wpływających do PZON Zielona Góra podczas kontroli dochodził do sześciu miesięcy.

Załatwienie sprawy z uchybieniem miesięcznego terminu stanowi naruszenie art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, obligującego powiatowe zespoły do rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia w terminie miesiąca.

Terminowość rozpatrywania wniosków, rozumiana zarówno jako średni okres oczekiwania na wydanie orzeczenia jak i odsetek wniosków rozpatrzonych z naruszeniem ustawowego terminu, zdecydowanie wyróżnia Zespół Zielonogórski negatywnie na tle wszystkich zespołów województwa lubuskiego. Ze środków dowodowych posiadanych przez organ nadzorczy wynika, iż główną przyczyną – podawaną przez pracowników jednostki kontrolowanej – opieszałości załatwiania spraw przez jednostkę kontrolowaną była niewystarczająca ilość środków finansowych na organizowanie posiedzeń składów orzekających. Należy podkreślić, że w III kwartałach br. PZON Zielona Góra miał najwyższy w województwie lubuskim średni koszt wydania jednego orzeczenia – 146,42 zł, w pozostałych zespołach województwa wynosił on 98,10 zł. Brak środków na organizowanie posiedzeń wynikał z wysokiego poziomu wydatków własnych zespołu (w tym na wynajem lokalu), który o ponad cztery razy przewyższał średni poziom wydatków własnych w pozostałych zespołach województwa oraz wysokiego poziomu wynagrodzeń pracowników biurowych (40 % ogółu wydatków Zespołu). Podstawowa przyczyna opóźnień w wydawaniu orzeczeń w PZON Zielona Góra, tj. brak środków na organizowanie posiedzeń, nosi znamiona nieracjonalnego wydatkowania środków publicznych, ponieważ głównym zadaniem zespołów orzekających powinno być wydawanie orzeczeń, natomiast wydatki na

cele orzecznicze w badanym okresie czasu stanowiły najmniejszą część ogółu wydatków Zespołu (27 % ogółu wydatków Zespołu).

Zespół Kontrolny szczególnej analizie poddał prawidłowość wydawania orzeczeń o niepełnosprawności, czyli dla dzieci do 16 roku życia – jako grupy społecznej wymagającej szczególnej wrażliwości także ze strony organów administracji publicznej.

W toku kontroli stwierdzono, iż w III kwartałach 2012r. wszystkie wnioski o wydanie orzeczenia dla dzieci do 16 roku życia rozpatrywał skład orzekający pod przewodnictwem jednego, tego samego lekarza - pediatry. Stanowi to rażące naruszenie § 19 ust. 2 rozporządzenia w sprawie orzekania (...), zgodnie z którym przewodniczącym składu orzekającego jest lekarz, specjalista w dziedzinie odpowiedniej do choroby zasadniczej dziecka lub osoby zainteresowanej. Oznacza to, iż wnioski o wydanie orzeczenia powinny być wyznaczane do rozpatrzenia przez posiedzenia pod przewodnictwem lekarzy o różnych specjalnościach, adekwatnych do głównego schorzenia dziecka. Sytuacja taka jest tym bardziej niezrozumiała, ze względu na to, iż w Zespole Zielonogórskim powołani do orzekania są lekarze o innych specjalnościach, jak np. neurolog dziecięcy, okulista czy laryngolog, którzy również powinni rozpatrywać wnioski o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności. Chociaż co wyżej zostało wykazane *de facto* w Powiatowym Zespole skład orzekający wyznacza Sekretarz Zespołu, to zgodnie z przytoczonym § 19 ust. 1 rozporządzenia w sprawie orzekania (...), formalnie odpowiedzialność za wyznaczanie składu orzekającego rozpatrującego ponosi Przewodniczący Zespołu.

We wszystkich skontrolowanych aktach dzieci, oceny stanu dziecka zawierały niewypełnione rubryki dotyczące rokowania choroby. Jest to sprzeczne ze standardami orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, ponieważ każdy element oceny stanu zdrowia dziecka przekłada się na treść orzeczenia o niepełnosprawności. Rokowanie choroby ma wpływ na okres ważności wydawanych orzeczeń. Zgodnie z § 3 ust. 4 rozporządzenia w sprawie orzekania (...) niepełnosprawność może mieć charakter: trwały, jeżeli stan zdrowia nie rokuje poprawy lub okresowy, jeżeli stan zdrowia rokuje poprawę.

Przy rokowaniu bierze się pod uwagę, czy jest szansa na poprawę stanu zdrowia. Jeżeli spodziewamy się tylko pogorszenia, orzeczenie powinno być wydane na stałe – w przypadku orzekania dzieci nie dłużej niż na czas określony do 16 roku życia.

Ponadto niewypełnianie rubryk dotyczących rokowania choroby może prowokować wątpliwości co do prawidłowości określania przez specjalistów ważności orzeczeń. W sprawdzonych aktach orzeczenia dla dzieci wydawane były na stosunkowo

krótkie okresy czasu (1 rok lub 2-3 lata) bez zaznaczenia w ocenie lekarskiej czy choroba rokuje poprawę czy też nie. W przypadku orzekania dzieci ze schorzeniami psychiatrycznymi lub neurologicznymi jest to niezrozumiałe.

Biorąc pod uwagę realizowanie zadań w okresie objętym kontrolą w zakresie przedmiotu kontroli przez jednostkę kontrolowaną, Zespół Kontrolny działalności Powiatowego Zespołu w Zielonej Górze ocenia negatywnie. Odpowiedzialnym za wskazane uchybienia jest Przewodniczący Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Zielonej Górze.

Na ocenę działalności podmiotu kontrolowanego zasadniczy wpływ ma terminowość załatwiania spraw w badanym okresie czasu. Zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów. Opieszałość postępowań przed PZON Zielona Góra, rodziła negatywne skutki dla wnioskodawców, którzy narażeni zostali na pozbawienie przywilejów przysługujących im z tytułu posiadania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Ocena negatywna działalności podmiotu kontrolowanego skutkuje zobowiązaniem przez Wojewodę, na podstawie z art. 6c ust. 4 w zw. z art. 6c ust. 6 ustawy o rehabilitacji (...), organu powołującego Zespół do odwołania z pełnionej funkcji członka zespołu odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości.

Uwagi i zalecenia pokontrolne zmierzające do usunięcia stwierdzonych uchybień.

Zobowiązuje się Przewodniczącego Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z siedzibą w Zielonej Górze przy ul. Dąbrowskiego 1 do:

1. Brania czynnego udziału w postępowaniu orzeczniczym, w szczególności do kontroli formalnej wniosków, ich analizy pod kątem głównych chorób wnioskodawców i przydzielaniu ich na odpowiednie posiedzenia składów orzekających;
2. Doprowadzenia do rozpatrywania wszystkich wniosków z zachowaniem ustawowego terminu ich rozpatrzenia (miesiąc – zgodnie z art. 35 § 3 w zw. z art. 35 § 5 Kodeksu postępowania administracyjnego);

3. W razie niemożności załatwienia sprawy w ustawowym terminie – do pisemnego zawiadomienia strony postępowania o niezałatwieniu sprawy w terminie miesiąca i wyznaczaniu w nim dokładnego terminu załatwienia sprawy;
4. Zasadniczej zmiany struktury wydatków Zespołu z uwzględnieniem podstawowej funkcji Zespołu, tj. orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, tak aby względy finansowe nie stały na przeszkodzie organizacji koniecznych posiedzeń składów orzekających;
5. Ustalania posiedzeń składów orzekających rozpatrujących wnioski o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w sposób zapewniający orzekanie dzieci lub osób zainteresowanych przez skład orzekający pod przewodnictwem lekarza, specjalisty odpowiedniego do choroby zasadniczej wnioskodawcy;
6. Sprawowania nadzoru nad prawidłowością wydawania orzeczeń pod względem formalnym;
7. Odbywania z pracownikami administracyjnymi Zespołu oraz członkami składów orzekających cyklicznych spotkań szkoleniowych na temat stosowania standardów, przepisów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności.

Na podstawie § 18 ust. 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych kierownik podmiotu kontrolowanego, niezależnie od osoby sprawującej tę funkcję, zobowiązany jest do zawiadomienia organu kontrolnego o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Informację należy przekazać Wojewodzie Lubuskiemu za pośrednictwem Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. w terminie do 31.01.2013r.

Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Małgorzata Krasowska-Marczyk
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej